Hz.Süleyman la
Qarınça Hakayeti

Süleyman şah və qarışqa

Azərbaycan və Xələc Türkcəsində

Azərbaycan və Xələc Türkcəsində
nağıl

Süleyman Şah və Qarışqa

Hz.Süleyman la Ķarınça Hakayeti

حضرت سلیمان لا قارینچا حکایتی

Fərid Kərimov,
Camal Dərbəndi

Xələccəyə çevirən
Ali Əsgər Cəmrasi
2015

بسم الله الرحمن الرحيم

بوکتاب تقدیم اوٚلتا:

شفاهی تیل بیلجی‌سی، رحمت لیک ، سولطان خالاما کی، کؤزوٚ یومولغورقاتا ، خلج تیلی له یاشادی و اونوین ادبیاتین منه امانت وئردی تا من دق کلگیلیرلرکه یئتگریگم.

جدول آسان خوانی متون ترکی خلجی

برای آسان خوانی متون ترکی، برخی تغییرات در نگارش کلمات ترکی دراین کتاب اعمال کردیم که در جدول های زیر نشان می‌دهیم؛ و هم چنین سعی‌کردیم شکل نگارش کلمات دخیل عربی و فارسی را نیز حتی الامکان مطابق مبدأ و اصل آن ها حفظ کنیم.

۱.جدول واک نگاری

نشانه‌های واکه‌های خلجی	مثال	معادل حروف لاتین	
آ ، ا	آلوملا(سیب)	A,a	alumla
اَ، ه، ه ،ع	ال(دست)	E,e	el
ائ، ئ،ئ	ائتمک(کردن)یئل(باد)	É,é	étmek,yél
ای،ی	اینک(گاو)	İ,i	inek
ایْ ،یْ	باجیْ (خواهر)	I,ı	bacı
ایَ ، یَ	قیَز(دختر)ایَنه(سوزن)	Î,î	ḳîz,îne
اوْ، ــوْ ، وْ	سوْل(چپ)	O,o	sol
اؤ، ــؤ ،ؤ	سؤز(سخن)	Ö,ö	söz
او، ــو، و	یولدوز(ستاره)	U,u	yulduz
اوَ، ــوَ ، وَ	کوَن(آفتاب)	Ü,ü	kün

۲.جدول واک نگاری

نشانه‌های آواکه‌های خلجی	مثال	معادل حروف لاتین	
ب لب ا بِ ا ب	بوز(یخ)	B,b	buz
پ لپ اپِ لپ	پوش(خس)	P,p	puş
ت لت اتِ لت	توَک(موی)	T,t	tük
ث لث اثِ لث	اثر	S,s	eser
ج اجلج لج	جان	C,c	can
چ اچلچ لچ	چاق	Ç,ç	çaġ
ح اح لح لح	حال	H,h	hal
خ اخ لخ لخ	خالق(خلق)	Ĥ,ĥ	ĥalḳ

dam	D,d	دام	د ا ـد
zavḳ	Z,z	ذاوق(ذوق)	ذ ـذ
ram	R,r	رام	ر ـر
ziḳ	Z,z	زیق(پر)	ز ـز
jala	J,j	ژاله	ژ ـژ
serin	S,s	سرین(خنک)	س ـسا ـس
şaḳ	Ş,ş	شاق(سفت)	ش ـشا ـش
saf	S,s	صاف	ص ـصا ـص
zamın	Z,z	ضامن	ض ـضا ـض
teref	T,t	طرف	ط ـطا -ط
zulm	Z,z	ظلم	ظ ـظا ـظ
ce`fer	E	جعفر	ع ـعا ـع
baġ	Ġ,ġ	باغ	غ ـغا ـغ
fars	F,f	فارس	ف ـفا ـف
ḳaş	Ḳ,ḳ	قاش(ابرو)	ق ـقا ـق
kesik	K,k	کسیک(لباس)	ک ـکا ـک
gevş	G,g	گەدە(دسیارچوبان)	گ ـگا ـگ
lala	L,l	لالا(برادر)	ل ـلا ـل
men	M,n	من	م ـما ـم
nene	N,n	ننه(مادر)	ن ـنا ـن
vaft	V,v	وافت(آهسته)	و ـو
her	H,h	هر(مرد)	ه ـها ـه
yér	Y,y	یئر(زمین)	ی ـیا ـی

Azəri türkcəsində:

Bir gün Süleyman şha qoşunu ilə yoldan keçirdi.

Gördü yolun üstündə bir qarışqa durub.
Süleyman şah elə bildi ki,qarışqanın ondan bir diləyi var.
Şah qarışqadan soruşdu:
- A qarışqa, burda niyə durubsan? Olmaya məndən bir diləyin var?
Qarışqa dedi:
- Dünyaya gəlib-gedən Süleymanları saymaq üçün burada durmuşam.

Xələc Türkcəsində:

Bî kün Hz.Süleyman ḳoşunu la yolda keçeretti.

kördü yoluń üstüçe bî ḳarınça turmuş.
Hz.Süleyman onaġı bildi ki, ḳârınçań unda bî hişeki var.
Hezret. Ḳarınçada soruştu:
- Hâ ḳarınça, boda ne turmuşań? Omaġa mende bî hişekiń / dilek var?
Ḳarınça haydı:
- Dünyaḳa kelip – varan Süleymanları sânamaḳḳa köre boda turmuşam.

بێکۆن حضرت سلیمان قوشونو لا یۆلدا کچررتتی کۆردۆ یۆلوین اۆستۆچه بێ قارینچا تورموش.
حضرت سلیمان اۆناغێ بیلدی کی، قارینچاین اوندا بێ هیشه‌کی وار.
حضرت قارینچادا سۆروشتو:
- ها! قارینچا،بۆدا نه تورموشاین؟ اوماغا منده بێ هیشه‌کین/دیله‌کین وارآر.
قارینچا هایدی:
- دونیا قا کلیپ- واران سلیمانلارێ سانماق‌قا کۆره بۆدا تورموشام.

Azəri türkcəsində:

Süleyman şah dedi:
- dünyaya neçə süleyman gəlib, gedib?
Qarışqa dedi:
- sənlə yetmiş süleyman.
Süleyman soruşdu:
- bunun nə ilə bilirsən?
Qarışqa dedi:
- ağılla, bacarıqla,qənaətimlə.
Süleyman dedi:
- ağıllı olduğunu nədən bilim?

Xələc Türkcəsində:

Hz.Süleyman haydı:
- dünyaḳa neççe süleyman kelmiş varmış?
Ḳarınça haydı:
- sendile yétmiş süleyman.
Hz.Süleyman ĥabar aldı:
- munu nebêr biliyoruńʔ
Ḳarınça haydı:
- âḳılla, boşarıḳla ,ḳenaetmle.
Süleyman haydı:
- âḳıllıġ olduḳuńu nérde bildim?

حضرت سلیمان هایدی:

- دونیاقا نچچه سلیمان کلمیش وارمیش؟

قارینچا هایدی:

- سندیله یئتمیش سلیمان.

حضرت سلیمان خابارآلدی:

- مونو نبەر بیلی یوروین؟

قارینچا هایدی:

- عاقیل‌لا، بوشاروق لا، قناعت له.

حضرت سلیمان هایدی:

- عاقیل لیغ اولدوقویو نئرده بیلدیم؟

Azəri türkcəsində:

Qarışqa dedi:
- Başımın yekəliyindən.
Süleyman şah soruşdu:
- Bacarıqlı olduğunu nədən bilim?
Qarışqa dedi:
- əl-ayağımın çevikliyindən.
Süleyman şah soruşdu:
- Qənaetliyini nədən bilim?
Qarışqa dedi:
- Belimin nazikliyindən.

Xələc Türkcəsində:

Ḳarınça haydı:
- boşumuń yékelikinde/bidiklikinde.
Hz.Süleyman soruştu:
- boşarıḳlıġ olduḳuyu nérde bildim?
Ḳarınça haydı:
- el- hadaḳımıń firzlikinde.
Hz.Süleyman ĥabar aldı:
- ḳenaetlikiyi nebêr bildim?
Karınça haydı:
- bélimiń nazukluḳunda.

قارینچا هایدی:

- **بۆشوموین یئکه لیکینده/ بیدیک لیکینده.**

حضرت سلیمان سوروشتو:

- **بۆشاروق لوغ اولدوقویو نئرده بیلدیم؟**

قارینچا هایدی:

- **ال- هاداقیمین فیرزلیکینده .**

حضرت سلیمان خابار آلدی:

- **قناعت لیکیی نبەر بیلدیم؟**

قارینچا هایدی:

- **بئلیمین نازوک لوقوندا.**

Azəri türkcəsində:

Süleyman şah dedi:

- Sən nece qənaet eləyə bilərsən?

Qarışqa dedi:

- Mən bir buğda ilə yeddi il dolana bilərəm.

Süleyman şah dedi:

- Qarışqa, sənin bu sözlərini sınayacağam. dediklərin doğru çıxdı, nə istəsən sənə verəcəyəm, yalan çıxdı, səni öldürəcəyəm.

Qarışqa dedi:

- Mənim sözlərim doğrudur. Sınaya bilarsan.

Xələc Türkcəsində:

Hz.Süleyman haydı:

- Sen nebêr/necür ḳenaet éte biliń?

Ḳarınça haydı:

- Men bî buġda la yéti yil tolġanı bilim.

Hz.Süleyman haydı:

- Ḳarınça,seniń bu sözlerińyi/sözleriyi sınaştursam kerek. eger haydıḳlarıń hidik/toġru oluġa , herne hişégen sene vérim , yupaġ oluġa , seni hölerim.

Ḳarınça haydı:

- Menim sözlerim hidik`er. imtahan étebiliń.

حضرت سلیمان هایدی:

- سن نبەر قناعت ائته بیلینْ؟

قارینچا هایدی:

- من بیٚ بوغدا لا یئتی ییل تولغانیٚ بیلیم.

حضرت سلیمان هایدی:

- قارینچا،سنینْ بو سؤزلریی سیناشتورسام کرەک،اگر هایدیقلارینْ هیدیک اولوغا، هرنه هیشئ گەین سنه وئریم،یوپاغ اولوغا سنی هؤلەریم.

قارینچا هایدی:

- منیم سؤزلریم هیدیک‌ار. امتحان ائته بیلینْ.

Azəri türkcəsində:

Süleyman şah qarışqanı götürdü, şəhərə gəldilər.
Süleyman şah qarışqanı bir şüşənin içinə qoydurdu, yanına da bir buğda saldırdı.
Şüşanin ağzını bərk-bərk müşəmmələtdi, sonra göydən asdırdı. Nağıllarda vaxt tez gəlir.
Süleyman şahın başı kefə qarışdı, günlər gəlib keçdi.
Birdən şah yadına saldı ki, qarışqanı şüşəyə saldığı vaxtdan yeddi il keçib.
Adamlarına dedi:

- Qarışqanı buraya gətirin.

Xələc Türkcəsində:

Hz.Süleyman ḳarınçaḿ kötürdü, şehrke keldiler.
Süleyman ḳarınçaḿ bî şüşeyn içéy ḳoturdu,yanéy deḳ/ yanıya ta bî buġda hattırdı.
Şüşeḿ aġzıḿ bem berk muşammalattı,oçaġlan kökde hastırdı. Matallarça vaĥt téz kelir.
Hz.Süleymanıḿ boşu ḳarıştı/şuluḳlandı , künler kelip keçti .
Bîde u Hezretiḿ yadéy tüştü ki, ḳarınçaḿ şüşeke hattıḳı vaĥtda yéti yil keçmiş`er.
Âdamlaréy haydı:

- Ḳarınçaḿ boraḳ hitikeyn.

حضرت سليمان قارينچاينْ كؤتۆردۆ، شهركه كلديلر.

سليمان قارينچاينْ بىٚ شۆشه ينْ ايچئ قوتوردو،يانئ دق بىٚ بوغدا هاتتوردو. شۆشه‌ينْ آغزينْ بم برک موشاممالاتتى، اوچاغلان كؤک ده هاستيٚردىٚ. ماتاللارچا واخت تئزكلير.

حضرت سليمانيٚنْ بوشو قاروشتو/شولوقلاندى،كۆنلركليپ كچتى، بيٚده او حضرتين يادئ تۆشتۆكى،قارينچاينْ شۆشه كه هاتتيٚقىٚ واخت‌دا يئتى ييل كچميش ار.

آداملارئ هايدى:

- قارينچاينْ بۆراق هيتيكه‌ينْ.

Azəri türkcəsində:

Qarışqanı şahın hüzuruna gətirdilər.
Süleyman şah şüşənin ağzını açdı. Gördü qarışqa o gördüyü kimidi,sağ-salamatdı. Buğdanın da Hələ üçdə biri durur.
Süleyman şah ondan soruşdu:

- A qarışqa, bu buğdanın üçdəbirini niya yeməyibsən?

Qarışqa dedi:

- Süleyman şah bir əhlikef adamdı. Qorxdum ki, yeddi ildən sonra da yadına düşməyəm, acından öləm.

Ona göra də buğdanın üçdə-birini saxladım.

Xələc Türkcəsində:

Ḳarınçaḿ Hz.Süleyman huzuréy kelittiler.
Hz.Süleyman şüşeḿ âġzıḿ haçtı. kördü ḳarınça u kördüġü vârâ ,saġ-salamet`er. Buġdayn daḳ hala üçde bîsi turuyor.
Hz.Süleyman unda soruştu:

- Ha ḳarınça , bu buġdaḿ/yn üçdebîsiḿ ney yémedikeyn?

Ḳarınça haydı:

- Hz.Süleyman bî ehlikef adamartı. ḳorḳdum ki, yéti yilde söre deḳ yadéy/eya tüşmegem, âçında hölüpegem.unda saru men deḳ buġdaḿ üçde-bîsiḿ saḳladım.

قارینچاینڽ حضرت سلیمان حضورئ کلیتتی‌لر.

حضرت سلیمان شۆشه‌ینڽ آغرینڽ هاچتی. کؤردۆ قارینچا او کؤردۆکۆ وارا، ساغ - سلامت ار. بوغداینڽ داق حالا اوچده بێسی تورویور.

حضرت سلیمان اوندا سوروشتو:

- ها قارینچا، بو بوغداینڽ اوچ ده بێسینڽ نه یئمه‌دیکه‌ین؟

قارینچا هایدی:

- حضرت سلیمان بیٚ اهل کئف آدام آر،قۆرقدوم کی،یئتی ییل‌ده سؤره دق یادئ تۆشمه‌گم، آچینندا هؤلۆپه‌گم. اونداسارو من دق بوغداینڽ اۆچده بێسینڽ ساقلادوم.

Azəri türkcəsində:

Süleyman şah dedi:

- Qarışqa, bu sözün doğru çıxdı.

indi bacarığını sınayacağam. Bir xırman taxılı na vaxta yuvana daşıya bilərsən?

Qarışqa dedi:

- Mənə toxunan olmasa bir günə.

Süleyman şah qarışqanı bir xırman taxılın üstünə buraxdı, əmr verdi ki, ona toxunan olmasın. Qarışqa taxılı yuvasına daşımağa baş-ladı. O gün keçdi. Sabah Süleyman şah gəldi, gördü bir dənə də taxıl qalmayıb, dedi:

Xələc Türkcəsində:

Hz.Süleyman haydı:

- Ḳarınça bu sözüŋ hidik hündü, témi boşarıḳınyı/boşarıḳıyı sınaştırsam kerek.

Bî ĥarman zorotu neççe vaĥtḳa luvaya yéti biliŋ sen?

Ḳarınça haydı:

- Mene toḳunḳulu olmaġa bî künçe .

Hz.Süleyman ḳarınçaŋ bî ĥarman zorotıŋ üstünéy saldı, ferman vérdi ki, una toḳunḳulu omata/olmata. Ḳarınça zorotu luvaséy yétmeke boşladı. u kün keçti, sabay/sébi Hz.Süleyman keldi, kördü bî dana daḳ zorot ḳalmadıḳ, Hz.haydı:

حضرت سلیمان هایدی:

قارینچا بو سؤزۆینْ هیدیک هۆندۆ،تئمی بۆشاریقینیْ سینیاشتورسام.

- بیٚ خارمان زوروتو نچچه واختقاچا لووایا یئتی بیلین سن؟

قارینچا هایدی:

- منه تۆقونقولو اولماغا بیٚ کۆن‌چه.

حضرت سلیمان قارینچاینْ بیٚ خارمان زوروتوینْ اۆستی سالدی،فرمان وئردی کی،اونا تۆقونقولو اۆماتا/اۆلماتا. قارینچا زوروتو لوواسیٚ یئتمه‌که بۆشلادی. او کۆن کچتی. سابای/سئبی حضرت سلیمان کلدی،کؤردۆ بیٚ دانا داق زوروت قالمادوق، هایدی:

Azəri türkcəsində:

- Qarışqa, bu sözün də doğru çıxdı.indi sənin ağlını sınayacağam.
  get, hazırlaş, sabah qoşunumla sənə qonaq gələcəyəm.
  Qarışqa yuvasına getdi. Qarışqaların hamısını çağırdı.
  Süleyman şah üçün hər nə lazım idi, hazır elədilər.
  Sabah açılan kimi Süleyman şah atını minib qarışqaya qonaq gəldi.
  Qarışqa Süleyman şahı qarşıladı.
  Şah atdan düşdü. Qarışqa yoldaşına dedi:
- Atları tövlələrə çəkin.

Xələc Türkcəsində:

- Ḳarınça, bu sözüŋ deḳ hidik oldu,témi seniŋ âḳlıyı(eḳliyi) sınaştırsam kerek.
  yova, hazırlanup, sébi ḳoşunumla sene méhman kelgilikem.
  Ḳarınça luvaséy vardı. Ḳarınçalarıŋ varısıŋ ḳîḳirdi.
  Hz.Süleymanda saru her ne lazımartı, hazırladılar.
  Tézdeleyin Hz.Süleyman hatıŋ hündü ḳarınçaḳa méhman keldi.
  Ḳarınça Hz.Süleymanı ḳanşarladı.
  Şah hatda éyndi. Ḳarınça refiḳéy haydı:
- Hatları tevlelerke sürdüyn.

- قارینچا،بو سؤزوینْ دق هیدیک اوْلدو، تئمی سنینْ آقلیی/عقلی‌ی سیْناشتورسام کره‌ک.

یوْوا، حاضیْرلانوپ،سئبی قوشونوملا سنه مئهمان کل‌گیلی‌کم.

قارینچا لوواسئ واردی.قارینچالارینْ واریْسینْ قیْقیردی.

حضرت سلیمان دا سارو هرنه لازیمارتی حاضیرلادیْلار.تئزده لاین

حضرت سلیمان هاتین هودو قارینچا قا مئمان کلدی.

قارینچا حضرت سلیمانیْ قانشارلادی. شاه هات دا ائندی. قارینچا رفیق‌لرئ هایدیْ:

- هاتلاریْ توله‌لرکه سؤردوْینْ.

Azəri türkcəsində:

Qarışqalar atları tövlələrə çəkdilər.
Bu qarışqa özü də Süleyman şahla qoşununu evə apardı.
Qonaqlar xalı üstünda oturdular.
Qarışqa dedi:
- Xörək gətirin.
Qarışqalar gümüş, qızıl sinilərdə buğlana-buğlana yağlı plov gətirib qonaqların qabaqlarına qoydular.
Qonaqlar ləzzətli aşdan yeyib doydular.
Süleyman şah dedi:
- Qarışqa, yaxşı qonaqlıq verdin.Səndən razı oldum.

Xələc Türkcəsində:

Ḳarınçalar hatları tevlelerke sürdüler.
Bu ḳarınça daḳ özü Hz.Süleymanla ḳoşunuń hevke yétti.
méhmanlar ḳalı üstüçe yordular.
Ḳarınça haydı:
- Yégülük/ḳaza hitigeń.
ḳarınçalar gümüş, ḳizil sinilerçe pertam étetir yaġlıġ palav kelitmiş méhmanlarıń öngleréy ḳodular/tüzdüler.
Méhmanlar mezeliġ aşda yémiş todular.
Hz.Süleyman haydı:
- Ḳarınça , havul méhmanlıḳ vérdiń.Sende razı oldum.

قارینچالار هاتلارىٚ توله‌لرکه سۆردۆلر.
بو قارینچا داق اؤزۆ حضرت سلیمان لا قوشونوینْ هوکه یئتتی.
مئهمانلار قالىٚ اۆستۆچه یوردولار.
قارینچا هایدی:
- یئگۆلۆک/ غذا هیتیکه‌ین.
قارینچالار گۆموش،قیزیل سینی لرچه پرتام ائته‌تیر یاغلوغ پلاو کتمیش/ کلیتمیش مئهمانلارین اؤنگ‌لرئ قودولار/توزدۆلر.
مئهمانلار مزه لیغ آشدا یئمیش توْدولار.
حضرت سلیمان هایدی:
- قارینچا، هاوول مئهمانلوق وئردین. سنده راضی اۆلدوم.

Azəri türkcəsində:

Dur bir sənin cahi-cəlalına tamaşa eləyək.

Qarışqa dedi:

- Onda sən ixtiyar üzüyünü mənəver.Burdan qayıdanacan məndə qalsın. Bura mənim mülkümdü. Sənin burda hökm eləməyə ixtiyarın yoxdu.

Süleyman şah dedi:

- Verərəm, bu şərtlə ki, gərək itirməyəsən. Burdan çıxanda yenə Özümə qaytarasan.

Qarışqa dedi:

- Ver, qorxma, mən əmanət saxlamaqda qoçağam.

Xələc Türkcəsində:

Türke bî seniń cahi-celalıńyı tamaşa éttek.

Ḳarınça haydı:

- U vaĥt sen iĥtiyar yüzlüküńü mene ver. borda holunġurḳata mendiçe ḳalta, bora menim mulkum`âr. Seniń boda hökm étme iĥtiyarıń yoḳ`âr.

Hz.Süleyman haydı:

- Vérim, bu şertle ki, kerek yitirmegeń. Borda hündükéy hende özüme holîgeń.

Ḳarınça haydı:

- Ver, ḳorḳma, men amanet saḳlamaḳça ḳoççaḳḳam.

تۆرکه بیٚ سنینِ جاه وجلالیٚ تاماشا ائتتک.

قارینچا هایدی:

- او واخت سن اختیار یۆزلۆکۆیۆ منه ور. بۆردا هولونغورقاتا مندیچه قالتا. بۆرا منیم مولکوم‌آر. سنینْ بۆدا حکم ائتمه اختیارینْ یۆق‌آر.

حضرت سلیمان هایدی:

- وئریم بو شرط له کی،کره‌ک ییتیرمه‌گه‌ینْ. بۆردا هۆندۆکئ هنده اؤزۆمه هۆلیٚگه‌ین.

قارینچا هایدی:

- ور، قۆرقما،من امانت ساقلاماقچا قوچچاقام.حضرت یۆزلۆکۆین قارینچاقا وئردی.

Azəri türkcəsində:

Süleyman şah üzüyünü qarışqaya verdi.
Qarışqa üzüyü alıb getdi,yenə tez geri qayıdıb dedi:
- indi dur gedək, mənim cahicəlalımı gör. Süleyman şah durub qarışqa ilə getdi,gördü burda buğda bir yanda tağlanıb, arpa bir yanda, darı bir yanda, düyü bir yanda.
Hər yana baxırsan anbar-anbar taxıldı.
Atların qabağında arpa dağ kimi qalanıb.
Qarışqalar yerə tökülən taxılı dənə-dənə götürüb anbarlara tökürlər.
Süleyman şah qarışqa ilə birlikdə başqa bir dama girdi.

Xələc Türkcəsində:

Hz.Süleyman yüzlüküń ḳarınçaḳa vérdi.
Ḳarınça yüzlükü aldı vardı, hende téz hâġâ holunmuş keldi haydı:
- Témi türke varaḳ, menim cahı-celalımı körü.
Hz.Süleyman turdu ḳarınça la vardı,kördü boda, buġda bî yança tayalanmış, arpa bî yança, ḳarḳan bî yança,dügü bî yança.Her yanḳa vaḳoruń anbar-anbar zorot`âr.
Hatlarıń öngüçe ârpa taġ vârâ ḳalanmış`ar.Ḳarınçalar yérke tökülġülü danı dana-dana hâlımış anbarlarḳa tökeyorlar/ tökeyollar.
Hz.Süleyman ḳarınça la hadru/éyze bî payaḳa kîirdi.

حضرت سلیمان یۆزلۆکۆین قارینچاقا وئردی.
قارینچا یۆزلۆکۆ آلدیۦ ، واردیۦ هنده تئز هاغا هولوندو کلدی هایدی:
- تئمی تۆرکه واراق، منیم جاه وجلالومو کؤرۆ.
حضرت سلیمان توردو قارینچالا واردیۦ،کؤردۆ بۆدا؛ بوغدا بیۦ یانچا تایلالانمیش،آرپا بیۦ یانچا، قارقان بیۦیانچا، دۆگۆ بیۦ یانچا. هریانقا واقوروین آنبار- آنبار زوروت آر.
هاتلارین اؤنگۆچه آرپا تاغ وارا قاللانمیش آر. قارینچالار یئرکه تؤکۆلگۆلۆ دانیۦ, دانا- دانا هالیمیش آنبارلارقا تؤکه‌یورلار.
حضرت سلیمان قارینچالا هادری/ایزه بیۦ پایاقا کیردیلر.

Azəri türkcəsində:

Gördü bu dam da ağzına kimi yaraqla doludu.
Hər yandan nizə, ox asılıb.Qılınclar baş-başa çatılıb.
Qalxanlar üst-üsta, qalaq-qalaq yığılıb.
Süleyman şah burdan da keçib bir dama girdi. Gördü bu dam ləlcavahiratla doludu. Oradan da kəçib axırıncı dama girdi. Gördü bu dam da üzüklə doludu.
Süleyman şah baxıb-baxıb dedi:

- Qarışqa, sənə Süleyman ixtiyarı,dövlət nə lazım,özün elə bir Süleymansan.Ver mənim ixtiyar üzüyümü gedim.

Xələc Türkcəsində:

Kördü bu paya daḳ aġzéy/ıya ta eslihe le tolmuş`ar.
Her yanḳa néyze, hoḳ hasılmış. ḳilicler baş-başḳa çatılmış`ar. ḳalḳanlar üst-üstke, ḳallaḳ-ḳallaḳ koma olmuş.
Hz.Süleyman borda daḳ keçti bî payaḳa kîrdi kördü bu dam lelcavahiratla tola`rı. Orada daḳ keçti âĥırımcı payaḳa kîrdi. kördü bu dam daḳ tola yüzlük`er.
Hz.Süleyman vaḳa-vaḳa haydı:

- Ḳarınça, sene Süleyman iĥtiyarı,dövlet ne lazım,özüyn âna bî Süleymanaŋ.Ver menim iĥtiyar yüzlükümü yovardum.

كؤردۆ بو پایا داق آغزئ تا اسلحه‌له تولموش‌آر.

هر یانقا نئیزه،هۆق هاسیلمیش، قیلیج لر باش باشقا چاتیلمیش‌آر.

قالقان‌لار اۆست اۆستکه قاللاق-قاللاق کوما اۆلموش.

حضرت سلیمان بۆردا داق کچتی بیٚ پایاقا کیردی،کؤردۆ بو دام لعل - جواهراتلا تۆلا ریٚ. اوردا داق کچتی آخرومجو پایاقا کیردی ،کؤردۆ بو دام داق تۆلا یۆزلۆک ار.

حضرت سلیمان واقا واقا هایدی:

- قارینچا سنه سلیمان اختیاریٚ،دولت نه لازوم، اؤزۆین آنا بیٚ سلیمان‌آین.

ور منیم اختیار یۆزلۆکۆم یۆواردوم/یوواروم.

Azəri türkcəsində:

Qarışqa dedi:

Hara gedirsən? ahdina vəfa Elə. Bir üzük nədi ki,onu dilə gətirirsən.

Axtar bu üzüklərin içindən öz üzüyünü tap götür.

Süleyman şah əyildi ki,üzüyünü tapsın götürsün, baxdı ki, bütün Üzüklərin qaşında Süleyman yazılıb, hamısı da bir-birinə oxşayır.

Dedi:

Qarışqa, bu üzüklərin hamısı Süleyman adınadı.

Bunları hararlan yığıbsan?

Xələc Türkcəsində:

Ḳarınça haydı:

- Néreḳ varıyoruń ? ehdińye vafa éti. bî yüzlük nesêr ki, unu tilke kelîyoruń/kelîyoyn. Hâġréy bu yüzlükleriń içinde öz yüzlüküń bulu kötürel.

Hz.Süleyman eyildi ki, yüzlüküń bulup kötürege, vaḳtı ki, bitev/bitin/tamam yüzlüklériń ḳaşıça Süleyman yazılmış, hamusu daḳ bî-bîrke benzor/amanıyor.

Haydı:

- Ḳarınça, bu yüzlükleriń kullusu Süleyman âtéy`ri. Bulları nérelerde yiġmişeń?

قارینچا هایدی:

- نئره ق واری یوروین؟ عهدیه وافا ائتی. بیۆ یۆزلۆک نه‌سرکی، اونو تیلکه کلیۆیوروین/کلیۆ یوینْ هاغرئ بو یۆزلۆکلرین ایچینده اؤز یۆزلۆکۆینْ بولو کؤتۆرال.

حضرت سلیمان ایلدی کی،یۆزلۆکۆینْ بولوپ کؤتۆره‌گه،واقتی کی، بیتو/تامام یۆزلۆک لرین قاشیۆچا سلیمان یازیلموش،هاموسو داق بیۆ بیۆرکه بنزۆر. هایدی:

- قارینچا، بو بو یۆزلۆک لرین کلَوسو سلیمان آتئ ری. بوللاریْ نئره لرده ییغمیشه‌ین؟

Azəri türkcəsində:

Qarışqa dedi:

- A Süleyman şah, sən bircə özünü görürsən.

Mən bunları Süleymanların yer-yurdundan yığmışam.

Süleyman şah qarışqaya dedi:

- Görünür, yaşın çoxdu?

Qarışqa dedi:

- Dünyaya göra hələ cavanam.

Süleyman şah dedi:

- Qarışqa, sənin dostun kim, düşmənin kirndi?

Xələc Türkcəsində:

Ḳarınça haydı:

- Ha Süleyman, sen feḳet özüyü köroruń .

Men bolları Süleymanlarıń yér-yurtunda yiġiştirmişem.

Hz.Süleyman ḳarınçaḳa haydı:

- Körünüyor, yaşın ĥéyli`ri?

Ḳarınça haydı:

- Dunyaḳa köre hala cavanam.

Hz.Süleyman haydı:

- Ḳarınça, seniń dostuń kim ve düşmeniń kim`er?

قارینچا هایدی:

- ها سلیمان،سن فقط اؤزۆیۆ کؤروروین. من بۆللاریٚ سلیمان‌لارینٚ یئر-یورتوندا ییغیشتیرمیشم.

حضرت سلیمان قارینچاقا هایدی:

- کؤرۆنۆیور یاشینٚ خئیلی ری.

قارینچا هایدی:

- دونیاقا کؤره حالا جاوانام.

حضرت سلیمان هایدی:

- قارینچا،سنینٚ دوستوینٚ کیم و دوشمنینٚ کیم ار؟

Azəri türkcəsində:

Qarışqa dedi:

- Mənim dostum torpaq, düşmənim sözündə doğru olmayanlardı.

Süleyman şah dedi:

- Qarışqa, mən sözümdə doğruyam.

De görüm, sözlərinin doğruluğuna görə məndən nə istəyirsən?

Qarışqa dedi:

- Səndən heç nə istəmirəm, bircə bizim nəsildən xarac alma.

Xələc Türkcəsində:

Ḳarınça haydı:

- Menim dostum torpaḳ ve düşmenim sözleri hidik olmaḳulular`âr.

Hz.Süleyman haydı:

- Ḳarınça, men sözümçe toğrursam./menim sözüm hidik`er.

Hayı kördüm, sözlerimiń hidiklikéy köre mende nesé hişéyoruń?

Ḳarınça haydı:

- Sende héşne hisemorum, feḳet bizim nesilde ĥarac alma.

قارینچا هایدی:

- منیم دوستوم توْرپاق و دوشمنیم سؤزلری هیدیک اوْلماقولولار آر.

حضرت سلیمان هایدی:

- قارینچا،من سؤزۆمچه توْرغرورسام./ منیم سؤزوم هیدیک ار.

هایی ٔ کؤردۆم سؤزلریمین ٔ هیدیک‌لیکئ کؤره منده نسه هیشئ یوروین؟

قارینچا هایدی:

- سنده هئشنه هیشه‌موْروم، فقط بیزیم نسیل ده خراج آلما.

Azəri türkcəsində:

Süleyman şah dedi:

- Bundan sonra sizin nəsildən Xərac yoxdu. Mənim ixtiyar üzüyümü tap, ver gedim.

Qarışqa Süleyman şahın ixtiyar üzüyünü tapdı, özünə verdi. Süleyman Şah atlandı, qarışqa ilə xudahafizləşib, qoşunu ilə varıb getdi.

Nağıl qurtardı. Siz sağ, mən də salamat.

Xələc Türkcəsində:

Hz.Süleyman haydı:

- Munda söre siziń nesilçe ĥarac yoḳ`âr. Menim iĥtiyar yüzlükümü bulu,vere yovarum.

Ḳarınça Hz.Süleymanıń iĥtiyar yüzlüküń buldu, özéy vérdi. Hz.Süleyman hatlandı, ḳarınça la ĥudahafizşadı , ḳoşunu la hündü vardı.

Matal tamam oldu . Siz saġ, men deḳ salamat.

حضرت سليمان هايدى:

- موندا سؤره سيزينْ نسل‌چه خراج يوْق آر. منيم اختيار يوْزلوْكوْمو بولو وره يوْواروم.

قارينچا ،حضرت سليمانيْن اختيار يوْزلوْكوْوين بولدو، اؤزئ وئردى.

حضرت سليمان هاتلاندى قارينچالا خداحافظ شادىْ، قوشونو لا هوْندو واردىْ.

ماتال تامام اوْلدو. سيز ساغ من دق سلامت.

Süleyman şah və qaeışqa
(Nağıl)

Naşiri	**Hikmət Hüseynov**
Nəşriyyatın direktoru	**Eldar Əliyev**
Mətbəənin direktoru	**Səhraf mutafayev**
Texniki redaktoru və kompüter dizaynı	**Fərid kərimov**
Rəssamı	**Caçal Dərbəndi**
Korrektoru	**Könül zamanova**

Çapa imalanıb 03.03.2008.
Sifariş N 095. Sayı 500 nüsxə. Formatı 70 X 100

F.ç.v. 1.ş.ç.v.1,29. ş.r.o.6,45. Ofset çapı.
Qiyməti 60 qəpik
"çaşıoğlu" nəşriyyatı
"çaşıoğlu" mətbəəsi
Bakı ş.,M.Müşfiq küç. ,2a.
Telefon: 44-49-71